

Проект звернення

*Щодо проекту Закону України
«Про внесення змін до Податкового кодексу України
щодо реєстрації платників єдиного податку
платниками податку на додану вартість»*

Шановний Сергію Михайловичу!

Громадська рада при Міністерстві фінансів України висловлює Вам свою повагу та звертається до Вас з питанням щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо реєстрації платників єдиного податку платниками податку на додану вартість» (далі – Проект).

Метою прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо реєстрації платників єдиного податку платниками податку на додану вартість» є забезпечення збільшення надходжень до державного бюджету шляхом залучення платників єдиного податку до сплати податку на додану вартість (далі – ПДВ), що забезпечить рівність платників податків незалежно від обраної системи оподаткування, а також виконання пункту 5 підрозділу 4.3.1 «Реформа спрощеної системи оподаткування» розділу 4.3 Національної стратегії доходів до 2030 року.

Згідно Пояснювальної записки до Проекту розроблення законопроекту обумовлено необхідністю:

- створення рівних конкурентних умов для ведення бізнесу;
- збільшення надходжень до державного бюджету;
- створення умов для зниження ефективності та привабливості схем реалізації контрабандних та контрафактних товарів.

Водночас, питання вирішення проблематики, пов'язаної з наявністю контрабанди виходить за межі наявної спрощеної системи оподаткування, оскільки імпортери – платники єдиного податку, які не є платниками податку на додану вартість, зобов'язані сплачувати ПДВ на митниці на загальних підставах. Зацікавленість в ухиленні від сплати податків при ввезенні товарів на митну територію України однаково виникає для платників податків на будь-якій системі оподаткування, тому збільшення кількості платників ПДВ не забезпечить зменшення такого явища, як контрабанда.

Відповідна ситуація складається і з контрафактним товаром, який має інші підґрунтя для існування, ніж наявність або відсутність статусу платника ПДВ.

З 1 січня 2025 року в ЄС почав діяти комплексний пакет спрощення для малих підприємств, метою якого є зменшення їхнього адміністративного навантаження та сприяння створенню фіскального середовища для сприяння їхньому зростанню та розвитку транскордонної торгівлі (Директива Ради (ЄС) № 2020/285 від 18 лютого 2020 року про внесення змін до Директиви 2006/112/ЄС про спільну систему податку на додану вартість стосовно спеціальної схеми для малих підприємств та Регламенту (ЄС) № 904/2010 щодо адміністративної співпраці та обміну інформацією з метою моніторингу правильного застосування спеціальної схеми для малих підприємств).

Держави-члени отримали право застосовувати поріг звільнення від оподаткування ПДВ постачання товарів та послуг, здійснене на їхній території для малого бізнесу з річним оборотом до 85 000 євро. При цьому можуть бути встановлені різні порогові значення для різних секторів бізнесу на основі об'єктивних критеріїв, однак жоден з цих порогових значень не повинен перевищувати поріг у 85 000 євро або еквівалент у національній валюті.

Також, нові правила передбачають єдину реєстрацію в країні реєстрації для звільнення від ПДВ, та спрощену квартальну звітність.

Узагальнену таблицю встановлених державами-членами національних порогів наведено нижче.

Держава-член	Національний річний поріг 1	Національний річний поріг 2
Австрія	55 000 євро	-
Бельгія	25 000 євро	-
Болгарія		
Хорватія	60 000 євро	-
Кіпр	15 600 євро	-
Чеська Республіка	2 000 000 чеських крон (78 848,81 євро)	-
Данія	50 000 датських крон (6 713,66 євро)	350 000 д. крон (47 019,6273 євро)
Естонія	40 000 євро	-
Фінляндія	20 000 євро	-
Франція	85 000 євро	37 500 євро
Німеччина	25 000 євро	-
Греція	10 000 євро	-
Угорщина	18 000 000 HUF (58 344,95 євро)	-
Ірландія	85 000 євро	42 500 євро
Італія	85 000 євро	-
Латвія	50 000 євро	-
Литва	45 000 євро	-
Люксембург	50 000 євро	-
Мальта	35 000 євро	-
Нідерланди	20 000 євро	-
Польща	200 000 злотих (48 001,92 євро)	-
Португалія	15 000 євро	-
Румунія	300 000 румунських лейв (64 543,89 євро)	-
Словаччина	50 000 євро	-
Словенія	60 000 євро	-
Іспанія	-	-
Швеція	120 000 шведських крон (12 206,91 євро)	-

Відповідно до Проекту в Україні запропоновано розширити коло платників ПДВ за рахунок платників єдиного податку – неплатників ПДВ за чинним законодавством, залишаючи існуючий поріг для обов'язкової реєстрації платниками ПДВ в сумі 1 млн. грн., що складає станом на 31.12.2025 р. еквівалент в розмірі 20 057,57 євро.

Зазначений поріг є меншим, ніж в більшості країн ЄС, та є незмінним з 01.01.2015 р. при зростанні інфляції за останні 10 років в 3,7 рази.

Тільки за підсумками 2025 р. інфляція в країні становила 8%, що перевищує середньоєвропейські значення більш ніж у три рази.

З огляду на це, граничний поріг для обов'язкової реєстрації платником ПДВ повинен бути збільшений мінімум до 3,7 – 4 млн. грн., що більше відповідатиме річним лімітам обороту для звільнення від ПДВ, застосовним в ЄС.

Використання особливостей оподаткування для операцій малого бізнесу в ЄС не є свідченням порушення рівних конкурентних умов ведення бізнесу, а є державною політикою підтримки малого бізнесу та створення умов для самозайнятості населення.

Відсутність такої підтримки або її мінімізація для малого бізнесу на фоні міграції трудового населення, високих ризиків для ведення бізнесу в умовах війни, не призведе до очікуваного ефекту збільшення податкових надходжень в розмірі 40 млрд. грн., виходячи з кількості платників 660,2 тис. суб'єктів, а навпаки, негативно вплине на суб'єктів малого підприємництва, кількість яких буде скорочена протягом 2026 року, а певна частина самозайнятого населення опиниться без роботи та буде змушена мігрувати за кордон.

Відсутність інших альтернативних схем підтримки малого бізнесу порушує конкурентні умови ведення малого бізнесу в Україні в порівнянні з іншими країнами ЄС, що створюватиме умови для трудової міграції в інші країни.

Слід також врахувати відсутність на сьогодні обов'язку для ФОПів вести бухгалтерський облік. Введення обов'язку для таких суб'єктів господарювання реєструватися платниками ПДВ призведе до суттєвого збільшення фінансового навантаження на них через необхідність придбавати відповідні облікові програмні продукти, наймати висококваліфікованих бухгалтерів, нести інші фінансові витрати.

Крім додаткового навантаження на бізнес, будуть збільшені витрати бюджету на адміністрування додаткової кількості платників ПДВ, яка на сьогодні передбачається в кількості 660,2 тис. осіб. Крім додаткових витрат на внесення змін в програмний продукт необхідно буде збільшити кількість штатних працівників ДПС України на проведення камеральних перевірок податкової звітності та інших податкових документів, комісій, які прийматимуть рішення щодо реєстрації або відмови в реєстрації податкових накладних, питань ризиковості платників податку, врахування/не врахування таблиць даних платників податку тощо.

Запровадження з 1 січня 2027 року новацій, передбачених Проєктом, не тільки матиме негативний ефект для малого бізнесу, але і зумовить зростання інфляції, оскільки в будь-якому випадку бізнес буде змушений піднімати ціни.

У цьому разі зміни до ПКУ вплинуть на кінцевих споживачів та їх купівельну спроможність, що при наявності всіх ризиків та тягот війни забезпечить додатковий тиск на населення.

Також, слід зазначити, що Проєкт не передбачає особливості адміністрування для платників єдиного податку у вигляді забезпечення перехідного періоду для запровадження новацій, а саме:

- поступового запровадження ПДВ для різних груп платників єдиного податку;
- запровадження перехідних положень для продажу залишків товару на 01.01.2027 р., які містять ПДВ, сплачений на митниці або постачальникам – платникам ПДВ на митній території України;
- спрощення податкової звітності та порядку складання податкових накладних/розрахунків коригування;
- зменшення ризиків блокування податкових накладних / розрахунків коригування для платників, що перебувають на спрощеній системі оподаткування (далі – ССО);
- збільшення граничного порогу для обов'язкової реєстрації платниками ПДВ.

Додатково слід звернути увагу на Тест для малого та середнього бізнесу в ЄС, який аналізує вплив майбутніх законодавчих пропозицій ЄС на малі та середні підприємства (МСП). Оцінка витрат і вигод від варіантів політики для МСП сприяє принципу

«спочатку подумай про малі підприємства» та покращує бізнес-середовище. Тест МСП є невід'ємною частиною процесу оцінки регуляторного впливу Європейської Комісії.

Тест МСП складається з

- визначення підприємств, які ймовірно постраждають;
- консультування з МСП та організаціями, що представляють МСП;
- оцінка впливу на МСП (аналіз витрат і вигод);
- вивчення варіантів політики зменшення негативного впливу на МСП (або розгляд пом'якшувальних заходів, якщо це необхідно).

Враховуючи вищезазначене, звертаємося до Вас з проханням забезпечити:

1. Заходи підтримки малого бізнесу з використанням інших схем, які застосовуються в ЄС.
2. Перегляд міграційної політики працездатного населення задля створення умов для повернення бізнесу в Україну.
3. Запровадження інших схем підтримки малого бізнесу, застосованих в ЄС.
4. Запровадження перехідних норм для поступового та економічно обґрунтованого переходу платників ССО на ПДВ.
5. Збільшення граничного порогового значення для реєстрації суб'єктів господарювання платниками ПДВ.
6. Виключення з когорти платників ПДВ суб'єктів, які займають інтелектуальною та інформаційною діяльністю, тобто видів діяльності з мінімальними матеріальними витратами, рівень податкового навантаження на які зростає до неконкурентних 26%.
7. Перегляд ставок військового збору для платників єдиного податку – платників ПДВ.

З повагою,

Голова Громадської ради

Олег ПЛАТОНОВ

Виконавець:

Юлія ДРОГОВОЗ

+380503585140, ydrogovoz@ukr.net